

DOCUMENT 3: GROENSTRUCTUURPLAN

Inhoud

	Pagina
Inleiding	3
Groenstructuren in de gemeente Terneuzen	3
Beleid hogere overheden	3
Natura 2000	4
Natuurnetwerk Nederland/Zeeland	6
Gemeentelijk beschermd groen	7
Overig groen	7
Gewenste ontwikkelingen	8
Vervolgstappen	11

Dit document is een onderdeel van het Groeidocument Groen! De andere documenten die hierbij horen vindt u op onze website via de link www.terneuzen.nl/Inwoners_Terneuzen/Wonen/Groen

Inleiding

Als eerste maken wij duidelijk dat deze versie van het groenstructuurplan slechts een inventarisatie is van onze huidige geregistreerde groenstructuren en de in de Structuurvisie Terneuzen 2025 (vastgesteld in 2010) aangegeven gewenste ontwikkelingen voor groen op ons grondgebied.

Normaal bevat een groenstructuurplan ook aanbevelingen voor doorontwikkelingen. Dat is hier (op de aanbevelingen uit de structuurvisie na) nog niet het geval. Dit komt omdat wij aan de vooravond staan van de implementatie van de omgevingswet. Hiervoor zijn recent meerdere acties opgezet voor het vormen van omgevingsvisies en -plannen. Concrete voornemens of plannen met betrekking op groen die hieruit voortkomen nemen wij in de toekomst op in dit groenstructuurplan. Deze inventarisatie dient als basis voor het opstellen van onderdelen van de omgevingsvisie.

Groenstructuren in de gemeente Terneuzen

Met dit structuurplan hebben we een overzicht van ons groene netwerk in handen. Een van onze ambities is om de biodiversiteit te verhogen. Daarvoor is een breed netwerk nodig waarbinnen planten en dieren zich kunnen verplaatsen. De gemeente is over het algemeen verantwoordelijk voor het openbaar groen binnen de bebouwde kom. Een groen netwerk houdt niet op bij de komgrenzen. Grensoverschrijdend werken is van groot belang voor plant en diersoorten. Daarom werken we samen bij het opstellen van visies die over groen gaan.

Voor visies op het buitengebied werken we samen met de Provincie Zeeland, Waterschap Scheldestromen, Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer en de andere Zeeuwse gemeenten. De Provincie Zeeland heeft hierin een aftrap gegeven door deze partijen te vragen samen een visie voor het opgaand groen in het buitengebied te vormen. De initiatiefase hiervoor is juni 2019 opgestart.

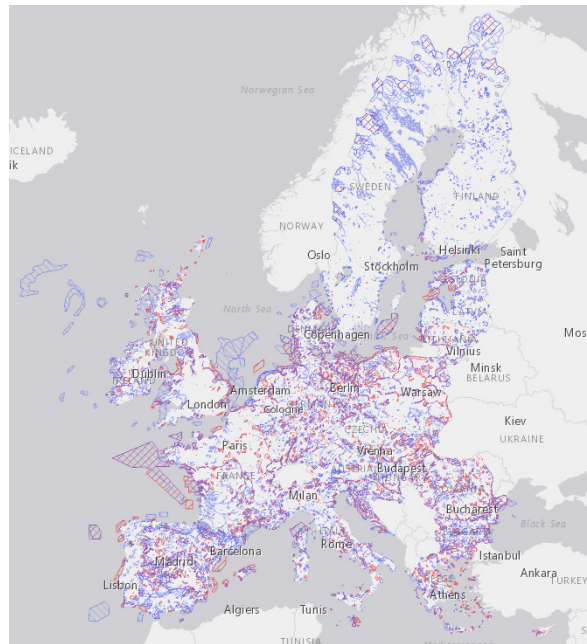
Voor de kernen werken we samen met onze inwoners, ondernemers en (natuur- en woningbouw)verenigingen. In de groenbeheerplannen per kern nemen we de bestaande groenstructuur van de betreffende kern op. Daarnaast inventariseren we de wensen voor nieuwe groene ontwikkelingen.

Beleid hogere overheden

We hebben niet over al het groen in onze gemeente zelf iets te zeggen. Als gemeente maken we deel uit van een groter geheel. Om keuzes te maken binnen ons eigen grondgebied moeten we weten van welk groter geheel we deel van uitmaken. Overheden als de provincie, het rijk en de EU hebben elk hun eigen groenstructuurplan wat moet aansluiten bij het groenstructuurplan van een hogere overheid. Een structuurplan wat wij opstellen mag niet in strijd zijn met regelgeving of beleid van een hogere overheid. Hierna brengen we in beeld wat de aangewezen natuurgebieden vanuit hoger beleid zijn.

Natura 2000

Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. In Natura 2000-gebieden worden bepaalde diersoorten en hun natuurlijke leefomgeving beschermd om de biodiversiteit te behouden. Alle EU-lidstaten wijzen beschermde gebieden aan voor specifieke soorten. Deze gebieden vormen het Natura 2000-netwerk. De aanwezigheid van Natura 2000 legt niet enkel beperkingen op voor het natuurgebied zelf maar ook voor de omgeving. Ontwikkelingen in de omgeving mogen geen negatieve effecten hebben op de natuurwaarden.

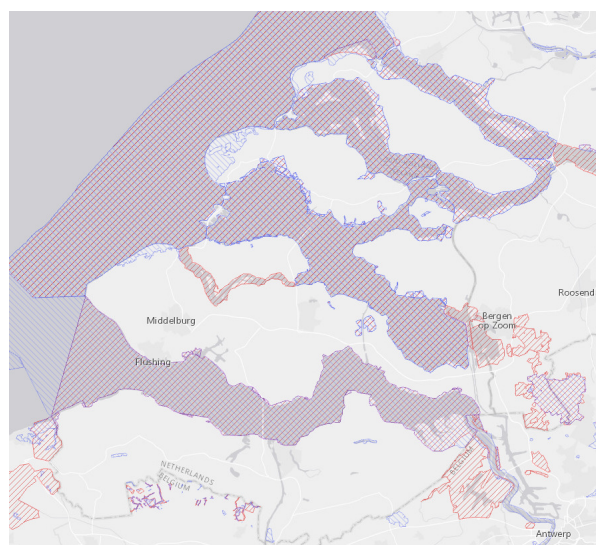

Kaart 1: Natura 2000 netwerk Europa

De Nederlandse bijdrage aan dit Europese netwerk van beschermde natuurgebieden bestaat uit ruim 160 gebieden. Deze gebieden liggen zowel op het land als op zee. Twee van deze gebieden liggen (mede) in de gemeente Terneuzen. Dit zijn de Westerschelde en Canisvliet.

Kaart 2: Natura 2000 gebieden in Nederland

Kaart 3: Natura 2000 gebieden in Zeeland

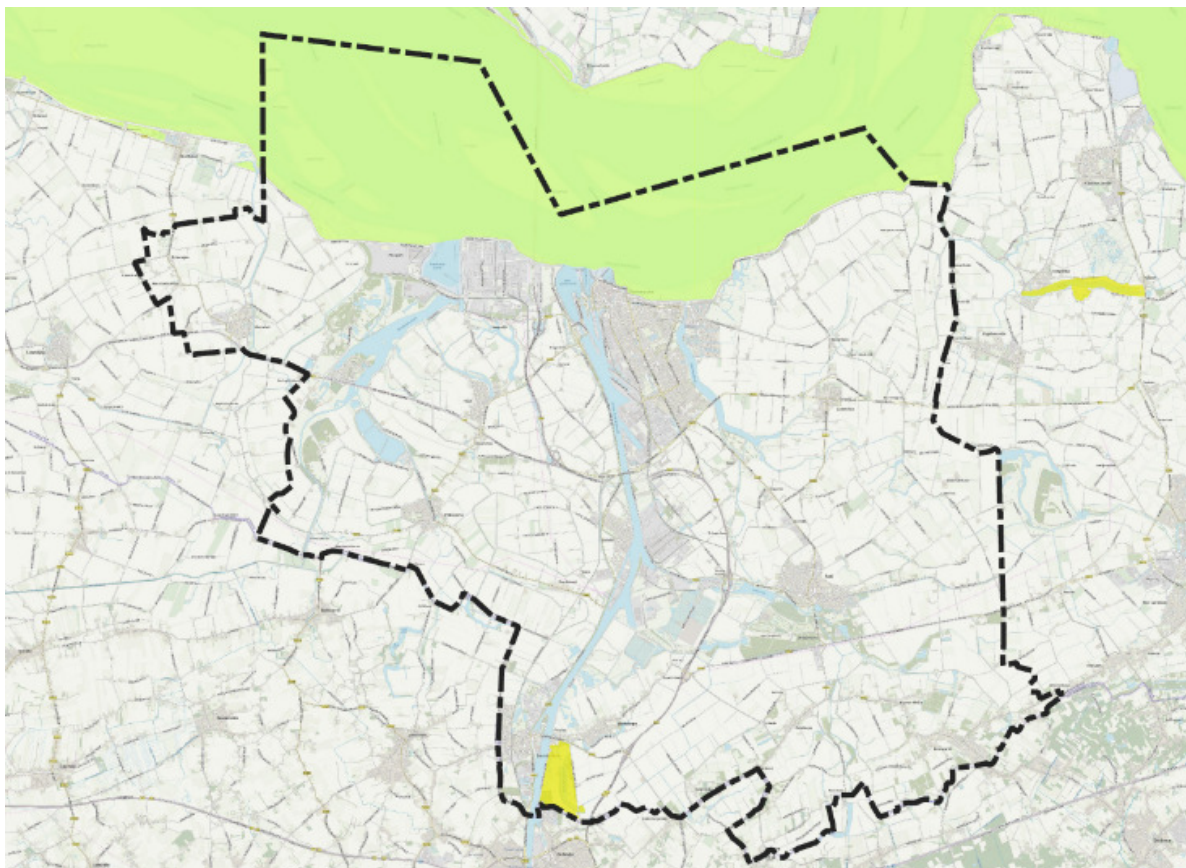
Westerschelde

De Westerschelde is de zuidelijke tak in het oorspronkelijke mondingsgebied van de rivier de Schelde. Het is de enige zeetak in de Delta waar nu nog sprake is van een estuarium met open verbinding naar zee. Het betreft een zeer dynamisch gebied, mede door de trechtvorm ervan, waarin het getijverschil naar achteren erg groot wordt. Het estuarium bestaat uit diepe en ondiepe wateren, bij eb droogvallende zand- en slikplaten en schorren. Onder de schorren langs de Westerschelde bevindt zich het grootste schorregebied van ons land: het Verdronken Land van Saeftinghe.

De hoger gelegen platen worden als broedgebied voor vogels en andere dieren gebruikt. Ook worden de platen gebruikt door vogels op doorreis.

Canisvliet

De Canisvlietse Kreek of kortweg Canisvliet is een voormalige getijdenkreek in Zeeuws-Vlaanderen bij Sas van Gent, ten oosten van het Kanaal Terneuzen-Gent. Het betreft een van de drie kreekrestanten in Zeeuws-Vlaanderen die binnen het netwerk van Natura 2000 zijn aangewezen als Habitatrictlijngebied vanwege de grote populatie van Kruipend moerasscherm in de graslanden op de oevers. De drie kreekresten die in Zeeuws-Vlaanderen als Natura 2000-gebied zijn aangewezen, vormen gezamenlijk een - min of meer natuurlijk - bolwerk voor deze soort in Europa.

Kaart 4: natura 2000 gebieden in de gemeente; groen is de Westerschelde, geel is Canisvliet

Natuurnetwerk

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen Ecologische Hoofdstructuur, EHS), is een samenhangend netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het Natuurnetwerk Nederland moet uiteindelijk samen met de natuurgebieden in andere Europese landen het aaneengesloten pan-Europees Ecologisch Netwerk (PEEN) vormen. Het Zeeuwse deel van dit natuurnetwerk heet Natuurnetwerk Zeeland (NNZ).

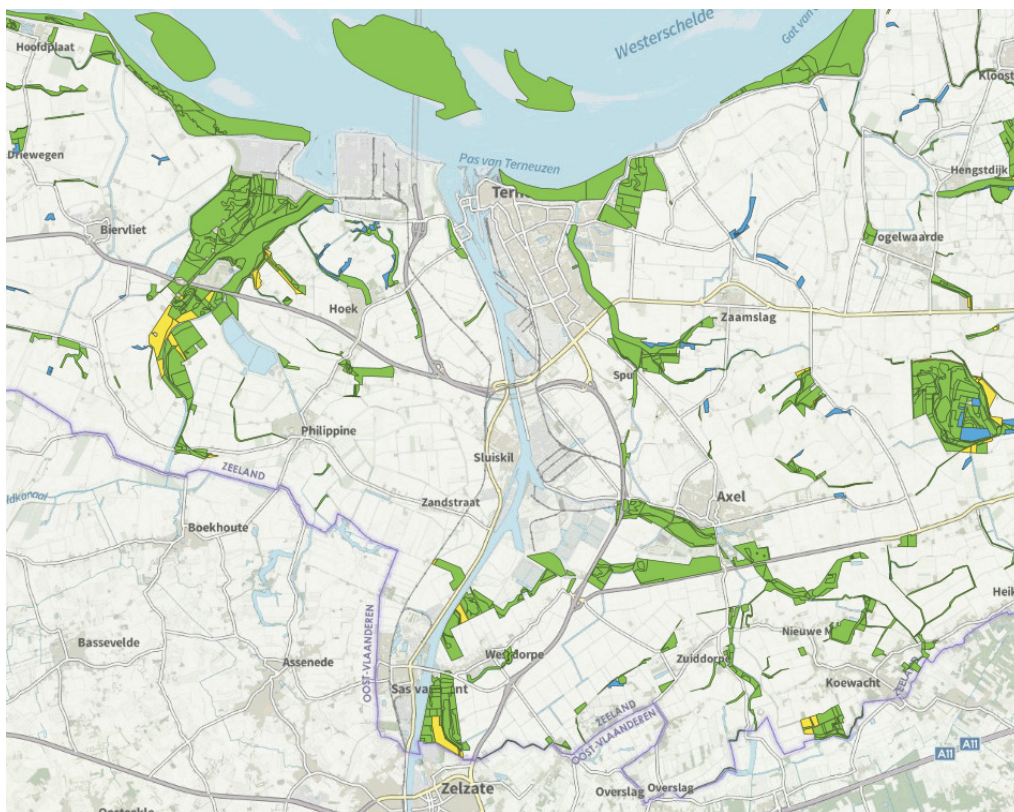

Kaart 5: Natuurnetwerk Nederland

In het Natuurnetwerk Nederland liggen:

- Bestaande natuurgebieden, waaronder de 20 Nationale Parken;
- gebieden waar nieuwe natuur wordt aangelegd;
- landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer;
- ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, het Nederlandse deel van de Noordzee en de Waddenzee;
- alle Natura 2000 gebieden.

Het doel van het natuurnetwerk is het behoud en de versterking van het aantal soorten in het wild voorkomende planten en dieren. De begrenzing van de gebieden die tot het Natuurnetwerk Zeeland behoren heeft de provincie vastgelegd in het Omgevingsplan Zeeland 2012 – 2018 en nader uitgewerkt in het Natuurbeheerplan Zeeland.

Kaart 6: gebieden van het Natuur Netwerk Zeeland binnen de gemeente Terneuzen

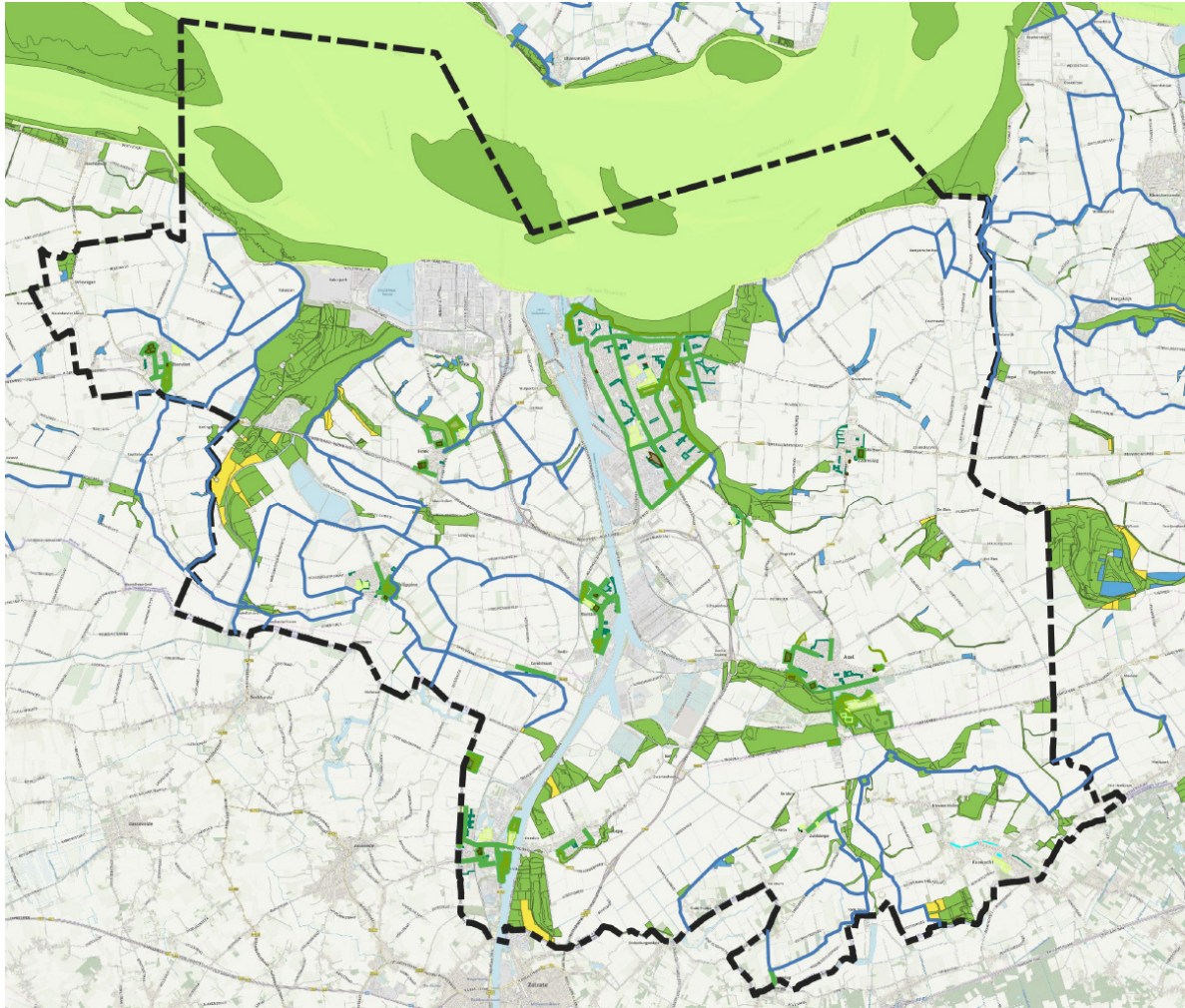

Gemeentelijk beschermd groen

Waardevolle bomen

Op onze waardevolle bomenlijst vindt u de bomen die wij net iets belangrijker vinden dan de overige bomen. Dit zijn vaak beeldbepalende bomen of bomen met een cultuurhistorische achtergrond. Zij worden beschermd met een vergunningplicht. Indien de eigenaar een boom van deze lijst wil kappen moet hij /zij hiervoor een omgevingsvergunning aan te vragen. Bij kap kan de gemeente een herplantplicht opleggen.

De boomstructuren langs ontsluitingsroutes en binnen kernen vinden wij ook belangrijk. Hierbij gaat het enkel om gemeentelijke laanbomen. Deze boomstructuren zijn opgenomen in het bomenbeleidsplan en zijn niet belast met een vergunningplicht.

Kaart 7: het groene netwerk van de gemeente Terneuzen

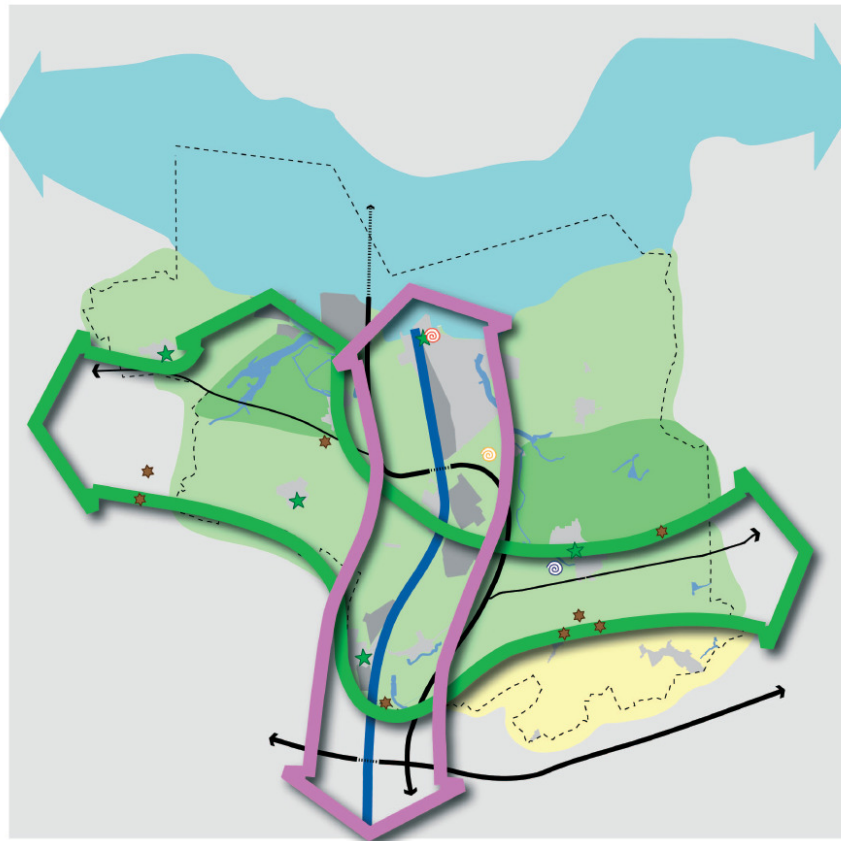
Overig groen

Buitenom de door de gemeente of hogere instanties beschermde natuur is er nog veel groen te vinden zonder een beschermde status. Dit groen is wel degelijk belangrijk. Het zijn vaak erven of tuinen, oevers of bermen die voor diersoorten een stepping stone of een verbindingsroute in het landschap vormen.

Gewenste ontwikkelingen

Hieronder hebben wij een aantal passages uit de Structuurvisie Terneuzen 2025 (vastgesteld in 2010) opgenomen met betrekking tot kansen voor de doorontwikkeling van onze groene gebieden of natuurwaarden.

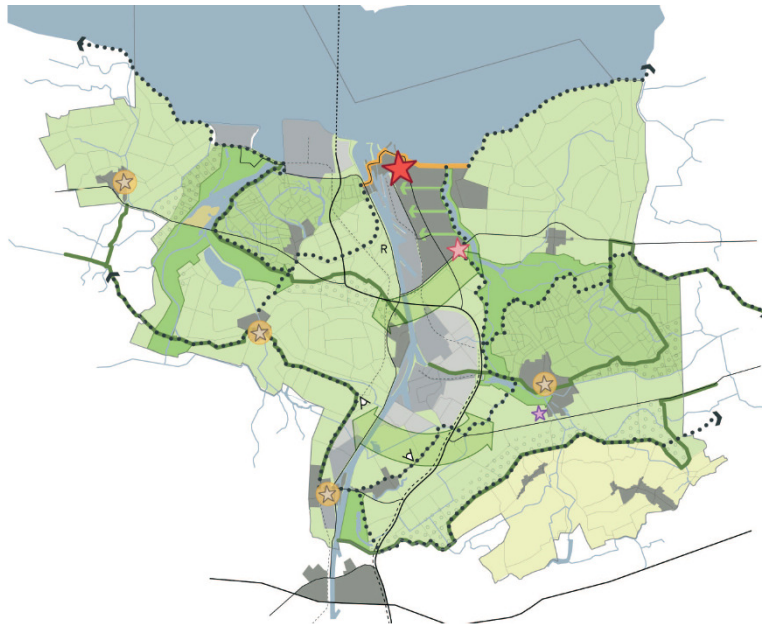
- 1. De agrarische sector kan worden beschouwd als een belangrijke beheerder van de groene ruimte, die zo sterk het karakter van Terneuzen bepaalt. De landbouwer als natuur- en landschapsbeheerder is dan ook een logische vorm. Het wensbeeld is dat behoud en versterking van het landschap en de natuur zoveel mogelijk in de bedrijfsvoering van de agrarische bedrijven wordt ingebed. Inspanningen voor een versterking van landschap en natuur (aanvullend op de normen vanuit de natuur- en milieuwetgeving) verdienen ook waardering en beloning.*
- 2. Realisering van robuuste ecologische verbindingzones en de instandhouding dan wel versterking van de bestaande natuurgebieden zijn van belang om 'de groene longen' van de gemeente open te houden. Deze groene longen bieden tegenwicht aan de economische ontwikkeling van de Kanaalzone.*

- 3. Natuurontwikkeling zal plaatsvinden conform de Ecologische Hoofdstructuur, waarbij de beperkte omvang van de bestaande EHS een robuuster aanzicht krijgt. Daar waar mogelijk wordt natuur beleefbaar (toegankelijk) gemaakt. Hierbij wordt gezocht naar een evenwicht tussen de aanwezige natuurwaarden en gevolgen van verschillende vormen van recreatief medegebruik. Een goed voorbeeld vormt de ontwikkeling van de Margarethapolder waar in de eerst aangelegde deelgebieden de toegankelijkheid beperkt is en moet zijn vanwege de vele broedplaatsen, maar waar het laatst aangelegde gebied opengesteld is voor recreatie.*

4. In de Kanaalzone is het van belang om naast de verschillende industriële complexen ook het groene landschappelijke raamwerk voldoende stevigheid te geven. De Kanaalzone mag daarbij niet dichtslibben tot één aaneengesloten industrieel complex. De geleiding is mogelijk op drie plaatsen:
1. De noordelijkste zone ligt op het grensvlak van de Westerschelde en dient tevens om de relatie tussen de binnenstad van Terneuzen en de Westerschelde te verbeteren.
  2. Het tweede onderdeel van de geleidingszone wordt gevormd door de omgeving van de brug van Sluiskil. Op deze plek slechten een aantal infrastructuurbundels de barrière van het kanaal. De ondertunneling van de N61 en de ontwikkeling van Zuidpoort kan hierbij als kans dienen om de verbindingen te versterken.
  3. De zuidelijke geleidingzone wordt gevormd door de begrenzing van de Autrichepolder aan de noord-oostzijde en de begrenzing van Ghellinckpolder aan de zuidwestzijde. Deze geleiding kent de meest landschappelijke insteek en dient tevens als ecologische verbinding.

5. In het gebied van de Koegorspolder dat tussen de verdubbelde Tractaatweg/Sluiskiltunnel en de industriële bebouwing van Yara aan het kanaal ligt, bestaat de mogelijkheid van een transformatie in de richting van diverse vormen van bedrijvigheid, zowel voor stedelijke bedrijvigheid, voor glastuinbouw als voor toeleveranciers voor het industrieel-logistieke complex. Hierdoor ontstaat op den duur langs het kanaal een consistent samenhangend geheel van bedrijfscomplexen opgespannen tussen de weg en het kanaal. De invullingsmogelijkheden in de Koegorspolder worden wel beperkt door de aanwezigheid ter plaatse van een leidingenstrook en de windmolens. Tegelijkertijd verdient het aanbeveling om het samenhangende geheel van bedrijfscomplexen aan de westzijde van de Tractaatweg landschappelijk in te passen, zodat er geen (continu) zicht is vanuit de hoofdinfrastructuur op het bedrijfscomplex. Een inpassingszone langs de Tractaatweg is opgenomen.

6. *De komende jaren zal het areaal natuurgebieden verder worden uitgebreid. Rond de Braakman en de Otheense Kreek vinden diverse uitbreidingen plaats. Daarnaast vindt er een ontwikkeling plaats bij diverse bestaande natuurgebieden zoals bij de Kloosterweg, Het Grootte Gat en de Boschkreek. De nieuwe uitbreiding van het natuurgebied van de Margarethapolder (3e fase) zal toegankelijk worden gemaakt voor de recreant zodat voor dit gebied ook een functie als uitloopgebied voor de stad Terneuzen zelf ontstaat. In de planvorming rond de glastuinbouw is ook meegenomen de ontwikkeling van de Groene Knoop als natuurgebied. Deze ontwikkelingen dragen bij aan het robuust maken van de EHS binnen de gemeente.*
7. *Het gebied tussen Axel, Zaamslag en Terneuzen biedt ruimte voor verbreding van activiteiten, bijvoorbeeld op het gebied van toerisme, educatie, natuurbeleving en zorg. Tegelijkertijd biedt de aanwezigheid van het krekensysteem van de Otheense Kreek kansen om de routegebonden recreatie sterk te vergroten. De aandacht gaat daarbij vooral uit naar vormen van ongemotoriseerd bewegen, zowel op het land (onder meer wandelen, hardlopen, skeeleren, fietsen, paardrijden) als op het water (onder meer kanoën, fluisterbootjes, schaatsen).*

Uiteraard dient daarbij ernstig rekening gehouden te worden met de bestaande en te ontwikkelen natuurwaarden (met name de kreekuitlopers die als rustgebieden voor vogels van eminent belang zijn) en met de cultuurhistorische waarde van de krekens (waarbij soms juist steile oevers natuurlijk zijn); de zoektocht is gericht op verweving van natuur en recreatie waar mogelijk en op verflauwing van oevers waar dat cultuurhistorisch gezien niet direct tegenstrijdig is.

Om de mogelijkheden van de waterrecreatie te vergroten is onderzocht in hoeverre er een vaarroute van Hulst via Axel naar het Kanaal van Gent naar Terneuzen (via Zijkanaal C) mogelijk is; dit verdient om nautische en economische redenen niet de voorkeur, maar een sterke verbetering van de vaarroutestructuur wordt gezocht in een koppeling tussen Axel en de Otheense Kreek, waardoor ook de stad Terneuzen op het netwerk aangesloten kan worden.

Het strategisch project is erop gericht om in nauwe samenspraak met agrariërs en andere grondeigenaren de mogelijkheden van recreatieve routes, faciliteiten en nieuwe kleinschalige vormen van verblijfsrecreatie, zoals bed en breakfast, te vergroten.

Doelstelling is dat het uitwaaiergebied Otheense Kreek aan het eind van de structuurvisieperiode te boek staat als hét uitloopgebied van Terneuzen en dat het gebied op de kaart staat als aantrekkelijke bestemming voor recreanten uit een wijde omgeving. Daarin spelen de bestaande agrarische bedrijven, waar wellicht een verbreding van de bedrijfsvoering plaatsvindt, maar die voor een belangrijk deel wel degelijk een agrarische functie behouden, een belangrijke rol.

Het project kent een sterke relatie met de opwaardering van de Staats-Spaanse Linies en met de kwaliteitsverbetering c.q. verdunning van de woongebieden aan de oostzijde van de stad Terneuzen.

8. *Tussen het complex Koegorspolder/Axelse Vlakte aan de ene zijde van het Kanaal van Gent naar Terneuzen en het complex Ghellinckpolder aan de andere zijde is het enige stuk langs het Kanaal gelegen, waar niet aan een van de zijden industriële ontwikkeling plaatsvindt. Dit is de plek waar de confrontatie tussen de Liniezone en de Kanaalzone evident wordt en waar nog de mogelijkheid ligt voor een verbinding ten behoeve van ecologie, landschap en/of recreatie.*

Het strategische project is erop gericht een voldoende robuuste zone over te houden waardoor de landschappelijke openheid naar beide zijden gewaarborgd blijft. Hierbinnen wordt de ecologische verbinding ondersteund met maatregelen in het kanaal die dieren helpen het kanaal over te steken.

Het project kent een sterke relatie met het project project Complex Koegorspolder/Axelse Vlakte (noordelijke begrenzing) en met het project Opwaardering Staats-Spaanse Linies.

9. *Kwaliteitsverbetering/verdunding woongebieden: De aandacht richt zich in dit strategisch project in eerste instantie op de vroeg naoorlogse woonwijken, waar de kwaliteit van de woningvoorraad niet meer voldoet aan de woonwensen van deze tijd. Zowel de verbetering van de kwaliteit van de woningen zelf als verbetering van de kwaliteit van de woonomgeving maakt deel uit van het project.*

De kwaliteitsverbetering zal in vrijwel alle gevallen gepaard gaan met een verdunding van de voorraad. Dit is nodig gelet op de (te) ontspannen woningmarkt en om de kwaliteit van de openbare ruimte te kunnen verbeteren, zowel in functionele zin (ruimte voor parkeren) als in beleving (groen en water). Met name in de kern Terneuzen kan de verdunding van woongebieden aangegrepen worden om groenzones te introduceren die op stedelijk niveau voor geleiding zorgen en voor open relaties met de Otheense Kreek.

Aan een deel van bovenstaande gewenste ontwikkelingen is of wordt al uitvoering gegeven. Concrete acties voor het groen binnen de Kanaalzone zijn opgenomen in het Landschapsuitvoeringsplan (LUP). Dit document is ook opgenomen in het Groeidocument Groen!

Vervolgstappen

Het groenstructuurplan zal de komende tijd nog groeien. Na het vaststellen van visies of nieuwe beleidsstukken die in relatie staan met groen vullen we het document aan.